

Jak pracować z uczniem zdolnym?

„...nauka dziecka będzie ukierunkowana na rozwijanie w jak najpełniejszym zakresie osobowości, talentów oraz zdolności umysłowych i fizycznych dziecka”.

Art. 29 Międzynarodowej Konwencji o Prawach Dziecka

Dzieci zdolne są wśród nas, a wiek szkolny to rozkwit zdolności intelektualnych. W tym okresie daje się zauważyć u dzieci i młodzieży między innymi: wysoką sprawność językową, umiejętność wnioskowania, szybkie tempo procesów myślowych, bardzo dobrą pamięć, zainteresowanie prowadzeniem obserwacji, wysoką zdolność koncentracji uwagi, oryginalność zadawanych pytań i wysuwanych sugestii, a także zainteresowania czytelnicze oraz umiejętność dostrzegania i rozwiązywania problemów itd.

Psychologia mówi o następujących rodzajach zdolności:

1. zdolności ogólnych, określanymi jako inteligencja,
2. zdolnościach kierunkowych, zwanych też: zdolnościami specjalnymi lub uzdolnieniami (np. uzdolnienia artystyczne, językowe itp.); najwyższy stopień tego rodzaju uzdolnień określa się mianem talentu,
3. zdolnościach twórczych, rozumowanych jako umiejętności znajdowania różnych oryginalnych zadań i problemów.

Z mojej wieloletniej praktyki wynika, że pracę w nowej klasie należy rozpocząć od obserwacji uczniów w różnych sytuacjach. Pozwala to na zdiagnozowanie ich możliwości oraz odkrywanie predyspozycji i uzdolnień. W procesie dydaktyczno – wychowawczym z dziećmi i młodzieżą zdolną nie wystarcza już tylko przekazywanie i odtwarzanie wiedzy, kształcenie pilności. Konieczne jest rozwijanie potencjału twórczego przygotowujące ucznia do tworzenia rzeczy nowych i wartościowych, szukanie niekonwencjonalnych rozwiązań. Potrzebne jest rozwijanie inwencji, pomysłowości, wyobraźni, twórczego myślenia wobec pojawiających się trudności problemów, skłonności do stałego pogłębiania wiedzy i samodoskonalenia. Autentyczny rozwój ucznia zdolnego może dokonać się poprzez uruchomienie tkwiących w nim indywidualnych możliwości twórczych.

Biorąc pod uwagę powyższe aspekty, jako polonista w szkole podstawowej pracuję z uczniem zdolnym:

- a) podczas lekcji:
 - zwiększając wymagania, jednak nie przekraczając możliwości ucznia
 - staram się wprowadzać inspirujące elementy materiału, wykorzystuję wiadomości pozaszkolne
 - prowadzę zajęcia w oparciu o pracę grupową uczniów i samopomoc koleżeńską
- b) na zajęciach koła polonistycznego:
 - uczę twórczego rozwiązywania problemów, wyrażania własnych opinii na temat przeczytanych lektur obejrzanych spektakli, filmów,
 - motywuję do samodzielności i podejmowania inicjatyw np. wystawianie inscenizacji wg. własnych pomysłów i interpretacji, projektowanie i wykonanie dekoracji i strojów, pisanie krótkich scenariuszy, prezentacja własnych próbek twórczości,
 - wzbudzam w duchu tolerancji zainteresowanie wielokulturowością i tradycjami naszego regionu poprzez spotkania z ciekawymi ludźmi, odwiedzanie miejsc pamięci, tworzenie kącika regionalnego, dyskusje na temat obrzędów religijnych i tradycji rodzinnych,

- c) w pracy indywidualnej pomagam w przygotowaniu do konkursów recytatorskich, ortograficznych, literackich, przedmiotowych a nawet plastycznych,
- d) podczas wyjść do teatrów, muzeów, kin, filharmonii, galerii, bibliotek:
 - przygotowuję do świadomego odbioru zjawisk kultury,
 - stwarzam sytuacje do obcowania z dziełami sztuki i skłaniam do wyrażania opinii o nich,
- e) mobilizuję ucznia do samokształcenia i wykorzystania dodatkowych źródeł informacji (artykuły prasowe, Internet, słowniki, publikacje) przy opracowywaniu tematów wskazanych przez nauczyciela.

Każda praca wykonana przez ucznia wymaga od nauczyciela stwarzania atmosfery akceptacji, wyrażania zadowolenia z sukcesów, uczenia przyjmowania uwag i radzenia sobie z niepowodzeniami.

W pracy z dziećmi zdolnymi pomaga mi wiedza zdobyta z książek, wieloletnia praktyka oraz ukończone formy doskonalenia, a zwłaszcza warsztaty z zakresu małych form dramatycznych i kultury żywego słowa prowadzone przez panią A. Sokołowską.

Opracowała:
mgr Ludmiła Trofimiuk